

Kvinnofronten

Problematiska begrepp:

PEDOFILER OCH UPPREPNINGS- TVÅNG

Liz Kelly

Kvinnofronten

EN BROSCHYR FRÅN KVINNOFRONTEN

INNEHÅLL

Förord	3
”Pedofilens” återkomst	5
Att dölja och avleda	7
Förvirrade definitioner	8
Upprepningstvång	10
Dubbel förvrängning	12
Psykologisk förutbestämmdhet	13
Några viktiga samband	16

Kvinnofronten, 2020

Denna text publicerades ursprungligen i tidskriften Trouble & Strife nr 33, sommaren 1996.

Översättning: Kvinnofronten.

Grafisk form: Kvinnofronten. Illustrationer: Jacky Fleming, jackyfleming.co.uk

Omslag: collage med egna bilder samt bilder från www.freepik.com

ISBN 978-91-985203-2-3

FÖRORD

När feminister genom historien har synliggjort mäns sexualiserade våld och gjort detta våld till en politisk fråga, har vi samtidigt visat på mäns makt i samhället. Feminismen har därmed utmanat föreställningar om förövarna av sexuellt våld som onormala eller sjuka individer.

Men under de senaste åren har begreppet "pedofil" än en gång smugit sig in även i feministiska diskussioner. Senaste gången det hände var nog på 1990-talet, då Liz Kelly skrev denna text för den feministiska tidskriften *Trouble & Strife*.

På engelska heter den *"Weasel Words: Paedophiles and the Cycle of Abuse"*, och det handlar verkligen om patriarkala ord och begrepp som slingrar sig in i feministiska sammanhang. Det gör att hennes text är lika aktuell idag som då den ursprungligen skrevs.

Kvinnofronten

Weasel Words

Ord som slingrar sig in
i vårt feministiska språk

Problematiska begrepp:

PEDOFILER OCH UPPREPNINGSTVÅNG

Under de senaste åren har jag blivit mer och mer oroad över hur feministisk analys av sexualiserat våld mot barn undergrävs av användande av, och acceptans för, extremt problematiska koncept och idéer.

Det vore illa nog om detta var begränsat till den professionella världen, men allt oftare har jag stött på användning av och stöd för dessa idéer i kvinnoorganisationer. Detta slarviga tänkande får stora konsekvenser, och innebörden och betydelsen av att använda ordet "pedofil" och godta "upprepningsång" som teori behöver tas på extremt allvar av alla som ser sig som feminister.

Det som hänt under de senaste åren är att medvetenheten har ökat inte bara om vidden av det sexuella utnyttjandet av barn, utan också hur vuxna organiserar nätverk av förövare, och hur vissa av de nätverken är kopplade till barnpornografi och barnprostitution.

Trots att feministisk analys har haft ett starkt inflytande på hur vi förstår sexuellt utnyttjande inom familjen, har den analysen ännu inte tillämpats i dessa övriga sammanhang.

Problemen blev särskilt tydliga för mig när jag undersökte vad vi vet om sexuellt utnyttjande av barn (*Kelly et al 1996*).

"PEDOFILENS" ÅTERKOMST

Inspirationen till denna artikel kom av att jag deltog i två seminarium där ordet pedofil användes rutinmässigt och utan ifrågasättande, där jag var den enda avvikande rösten.

En feminist föreslog att det inte fanns något problem eftersom "pappor som är förövare är även pedofiler".

Behovet av att ifrågasätta stärktes när jag hörde franska, svenska,

och belgiska ledamöter (alla högt uppsatta beslutsfattare) koppla samman begreppet pedofili med *upprepningsvång*. En sammanfattade prydligt detta perspektiv: "Det är beklagansvärt att en av tre barn kan bli pedofil i framtiden."

Att kvinnor med sådan lätthet använder dessa termer gör mig djupt upprörd; vill vi också, på någon nivå, distansera oss från vad sexuellt utnyttjande under barndomen innebär, avgränsa det till särskilda sammanhang, ha en grupp män som vi kan berättiga att tänka på och prata om i egenkap av "de andra"?

Under ett internationellt seminarium i Bryssel blev det märkbart dålig stämning när någon försökte bredda definitionen av sexuell exploatering med hänvisning till familjesammanhang där barnpornografi produceras och där barn kan bli prostituerade. Många deltagare ville behålla det "kommersiella" inslaget i definitionen. Underliggande fanns en

önskan om att flytta uppmärksamheten från "sex" till exploatering. Detta kan göra frågan lättare att hantera för många, men att göra så skulle medföra en förlust snarare än en tillgång i perspektivet. Motiven för råa entreprenörer kan vara andra än för förövare i familjen, men barn blir sexuellt utnyttjade och utsatta i bägge sammanhangen, och följderna av utnyttjandet är inte beroende av om det fanns en ekonomisk vinst med eller inte.

Dokumentationen av "förövarnätverk" brukar inledas med användandet av ordet "pedofil", och många som arbetar inom barnrättsskydd har börjat använda ordet "pedofil" som antingen en kollektiv term för alla förövare eller för att hänvisa till vad som antas vara en särskild typ av förövare (nästan alltid de som utnyttjar barn utanför ett familjesammanhang).

Så fort ordet "pedofil" dyker upp så rör vi oss bort från att erkänna förövare som "vanliga

Så fort ordet "pedofil" dyker upp så rör vi oss bort från att erkänna förövare som "vanliga män" – fäder, bröder, morbröder, farbröder, kollegor – och tar oss tillbaka till den mer bekväma synen på förövare som "de andra", en liten minoritet som är grundläggande annorlunda än de flesta män.

män" – fäder, bröder, morbröder, farbröder, kollegor – och tar oss tillbaka till den mer bekväma synen på förövare som "de andra", en liten minoritet som är grundläggande annorlunda än de flesta män. Det faktum att de har liv, relationer och jobb försvinner genom önskan att fokusera på deras skillnad. Uppmärksamheten förskjuts omedelbart från att sätta makt och kontroll i fokus till idéer om sexuell avvikelse,

besatthet, och "beroende".

Pedofili tar oss tillbaka till de medicinska och individuella förklaringar som vi lagt så mycket tid och energi på att analysera och utmana. Istället för att sexualiserat våld kräver av oss att vi ser kritiskt på den sociala konstruktionen av maskulinitet, manlig sexualitet och familjen, så frestar pedofili med den tryggare idén om "avvikaren".

ATT DÖLJA OCH AVLEDA

Konstruktionen av pedofili som en specifik "sexuell läggning" hos en minoritet fungerar som en behändig avledning från frågor om den utbredda sexualiseringen av barn, och särskilt då flickor, i västerländska kulturer och hur vanligt förekommande sexualiserat våld är.

I en amerikansk studie angav en betydande andel av 193 manliga universitetsstuderande att de skulle kunna vara sexuellt intresserade av barn om de kunde vara säkra på att de inte skulle drabbas av några juridiska konsekvenser (*Briere and Runtz 1989*).

Föreställningen om den "ideala" heterosexuella partnern för män

är fortfarande yngre, liten, smal, med så lite kroppshår som möjligt. I många kulturer är sexuell tillgång till flickor och yngre kvinnor ett privilegium mäktiga män har: hövdingar, präster och religiösa ledare, genom traditioner såsom "devadasi". Den västerländska motsvarigheten till denna urgamla patriarkala tradition kan hittas i det kulturella idealet med den yngre (ibland minderåriga) flickvännen till en äldre rik man. Det som förenar dessa exempel är kopplingen mellan mäns makt, ekonomisk makt och social status med sexuell tillgång till flickor och unga kvinnor.

Det faktum att en stor del av den medicinska litteraturen om

sexuallförövare separerar "pedofiler" från alla män, även från andra sexuallförövare, har skapat föreställningen om särskillnad. Likheter – i utnyttjandets former, i strategierna som förövare använder för att lura, kontrollera och tysta barn – ignoreras totalt. På det sättet blir fäder, morfäder/farfäder, morbröder/farbröder eller bröder som begår sexualiserat våld nästan aldrig misstänkta för att vara intresserade av att konsumera eller producera barnpornografi eller för att vara inblandade i barnprostitution.

Det innebär i sin tur att undersökningar om "sexuella övergrepp inom familjen" sällan undersöker eller ens frågar om dessa former av övergrepp. Detta står i motsättning till det vi vet från vuxna överlevare som berättar om hur släktingar visat dem pornografi, förväntat sig att de skulle härma

den och tvingat dem att posera likadant. Vissa berättar också om att ha prostituerats av släktingar. En stor del av organiserade nätverk är baserade i familjer.

Vilka är kunderna som utnyttjar barn och unga i prostitution? Jag misstänker att bara en minoritet skulle passa in på kliniska definitioner av "pedofili" – män vars sexuella intressen är begränsade till barn. Oavsett om det sker med avsikt eller inte, för det att kalla en viss del av förövare för "pedofiler" med sig en betoning av pojkar som offer, medan sexualiserat våld mot flickor och unga kvinnor utanför familjen osynliggörs.

I motsats till "förövare mot barn" så döljer uttrycket "pedofil" problemet snarare än att tydliggöra det, och leder vår uppmärksamhet till en sorts person snarare än ett sorts beteende.

FÖRVIRRADE DEFINITIONER

den medicinska litteraturen används motsägelsefulla definitioner av ordet "pedofili", även om det vanligaste inslaget verkar vara det förmodade "faktumet" att det inte bara är en pre-

ferens*, utan att ens sexuella upphetsning uteslutande gäller barn. Detta "faktum" är dock bara ett antagande, och möjligheten att "pedofilen" kan ha sexuell kontakt med vuxna utforskas aldrig.

Julia O'Connell Davidsons arbete (1995) visar hur skilje-

---

*preferens för = något som man föredrar.

linjen mellan män som utnyttjar barn respektive vuxna kvinnor inom sexturismen varken är klar eller absolut. Feministers (och vissa som arbetar inom barnrättsskydd) betoning på att enskilda män har ett val att agera ut eller inte, och deras ansvar för sina val, är mycket svårare att hålla fast vid då "avvikande" sexuell upphetsning framställs som att den skulle ha en biologisk grund hos individen.

Dessa förvirringar har om inte skapat, så åtminstone medverkat till, ett samhällsklimat där män som vill rättfärdiga sin vilja att begå sexuella övergrepp har kunnat organisera sig politiskt, och till och med krävt status som "förtryckt sexuell minoritet".

Förvirringen har också lett till skillnader i inställningen till förövare, där sådana myndighetsåtgärder som föreslås mot "pedofiler" – som livstidsdomar, eller att neka dem all kontakt med barn – skulle väcka ramaskri om de föreslogs mot fäder. Frågan här är inte om åtgärderna är lämpliga eller inte, utan hur det skapas ett falskt särskiljande mellan olika "typer" av förövare, vilket leder till att övergrepp som begåtts inom familjen ses som mindre "avvikande", och därmed mindre allvarliga, än de som begås av förövare utanför familjen.

När inrikesdepartementet i Stor-

britannien tillkännagav planer på att skapa ett nationellt register över förövare medverkade de till förvirringen genom att hänvisa till både "pedofiler" och dömda sexualförövare (*Independent 23 mars 1996*). Ett konsulteringsdokument förväntas kräva att dömda förbrytare ska meddela polisen om adressändring (uppehållsort) och nekas anställningar där de kan komma i kontakt med barn (barnskydd). Motsägelsen mellan dessa förslag och det faktum att en dom för sexuella övergrepp inte utgör grund för att ta bort föräldrarättigheter enligt barnlagen (Children Act) har varken noterats av Michael Howard** eller av media. Men visst, det är klart att faderskap aldrig ansetts vara "arbete"!

De farliga följer ett återinförande av etiketten "pedofil" får blev uppenbara i en artikel i *The Guardian 17 januari 1996*. Det var ett kort stycke som noterade ett problem som försenade publiceringen av den första brittiska kommentaren angående en katolsk föreskrift på grund av ett misstag i förhållande till den påvliga ofelbarheten. I detta dokument finns två sidor om hur präster som är "pedofiler" ska hanteras. Kyrkans ståndpunkt är att pedofiler har minskat ansvar eftersom deras

---

** dåvarande inrikesminister i Storbritannien.

sexuella behov är "i praktiken utanför deras kontroll". Detta är motiveringen för att hävda att kyrkan inte bör straffa förövarpräster förutom "kanske bara ett mildt straff, en formell varning eller en förebråelse. Någon som får en känsla av *déjà vu**?

Om vi tillåter att begreppet

"pedofil" återinförs i diskussioner om mäns sexualiserade våld kommer vi behöva börja om från början igen med att diskutera mäns ansvar för sina handlingar.

---

* *déjà vu* = "redan sett", ett uttryck för igenkänning av upplevelsen.

UPPREPNINGSTVÅNG

Trots att "cykliska" förklaringsmodeller har en lång och vanhedrande historia, är det först under 1990-talet som föreställningen om "upprepningstvång" blivit den dominanta förklaringen till varför sexuella övergrepp förekommer.

Ursprunget till denna "teori" finns i 1900-talets välgörenhetstänkande och tidiga psykiatri. Den har visat sig vara en populär förklaring för alla former av fysiska och sexuella övergrepp i familjen (och i en något annorlunda skepnad – *fattigdomscirkeln* – varit den konservativa förklaringsmodellen till fattigdom och socioekonomisk ojämlikhet för svarta). Varje sådan cykelmodell försöker förminska komplicerade sociala verkligheter – som ju har en hel del med strukturella

maktförhållanden att göra – till förenklade beteendemässiga och individualistiska modeller.

Upprepningstvång har blivit den vanligaste förklaringen av sexuella övergrepp i barndomen och har okritiskt accepterats som "sanningen" av stora delar av befolkningen. Nästan varenda tal om sexuella övergrepp mot barn och mäns våld mot kvinnor som har hört från politiker den senaste tiden hänvisar till upprepningstvång i någon form, och en stor del av de som arbetar i Storbritanniens skyddade boenden skriver till någon grad under på denna förklaring.

Denna skrämmande och utbredda acceptans för en felaktig förklaringsmodell behöver ifrågasättas, både när det gäller bevisföringen som stödjer den och vilka

följder den får för barn och vuxna som utsätts för övergrepp.

I sin mest förenklade och vanligaste form kan teorin om "upprepningsvång" uttryckas på följande sätt: om du blir utsatt för övergrepp som barn så kommer du som vuxen utsätta andra. Men om vi börjar med vad vi vet om könsfördelningen när det gäller offer för och förövare av sexualiserat våld så håller inte detta påstående länge. Vi vet att flickor blir utsatta för sexuella övergrepp tre till sex gånger så ofta som pojkar, och att de flesta sexuella övergrepp begås av män. Om det över huvud taget finns någon "cykel" är den kopplad till kön, och detta kräver i sin tur en förklaring. Även om vi skulle tro att det fanns någon sanning i argument om att det finns ett dolt isberg av förövare bland kvinnor, så skulle det behövas ett isberg av alldeles otroliga proportioner för att vända på könsasymmetrin.

Även om vi begränsar diskussionen till enbart förövare, är forskningen tvetydig. Ingen studie har ännu visat att det skulle existera en uppenbar "cykel" ens med urval av dömda förövare: antalet förövare som rapporterat om erfarenheter av övergrepp i barndomen varierar mellan 30 och 80 procent. Få av dessa studier definierar övergrepp i barn-

domen på samma sätt. Vissa begränsar sina data till om individen utsattes i barndomen på samma sätt som han senare utsatt barn, medan andra inkluderar alla former av barnmisshandel i individens barndom samtidigt som de fokuserar på sexuella övergrepp som förövaren begår i vuxen ålder.

Det är uppenbart att den senare metoden ger högre resultat, men de psykologiska mekanismer som är inblandade i att röra sig från erfarenheter av fysisk misshandel och försummelse till sexuella övergrepp kan inte vara samma som de fall där samma form av övergrepp är inblandad. Dessa avgörande skillnader ignoreras genomgående.

I samtliga studier hittills finns det antingen en majoritet eller en betydande minoritet som inte passar in i teorin. Förutom dessa uppenbara problem med bevisföringen för upprepningsvång, finns det sällan någon undersökning av vilka faktiska mekanismer som skulle göra att offer blir förövare, eftersom det inte är fråga om en enkel upprepning, som alla modeller antyder, utan totalt omvända roller.

DUBBEL FÖRVRÄNGNING

När de inser att kvinnor inte blir förövare i särskilt stor utsträckning, tar förespråkare för den förrådiska idén om upprepningstvång ibland till en särskilt obehaglig teori. De hävdar att det finns två sätt som mödrar som varit utsatta för övergrepp som barn blir delaktiga i upprepningstvång: kvinnor som varit utsatta övergrepp påstås bli mindre kapabla att skydda sina barn eller mer benägna att välja en förövare som partner. Dessa förklaring används ofta sammantagna, men de är ändå olika argument. (Påverkan från sådana idéer har varit så stark att socialtjänsten ibland anser att en kvinnas erfarenheter av övergrepp i barndomen är tillräckligt för att placera hennes barn i riskregister!)

Det första antagandet om upprepningstvång tar ofta stöd i rapporterade fall, även om få av argumentets anhängare tar fasta på vad forskningen faktiskt säger: att i vilken grupp av kvinnor som helst har ett stort antal erfarenhet av övergrepp och våld. Harriet Dempsters skotska studie (1989) ger en möjlig förklaring till varför det kan finnas en högre andel än förväntat: möd-

rar som har utsatts för övergrepp är mer benägna att rapportera övergrepp mot sina barn. Kopplingen som föreslås här är den totala motsatsen till det som teorin om upprepningstvång förutsätter. Dessa mödrar är fast beslutna att skydda sina barn, deras egen erfarenheter gör dem mer villiga att söka officiell hjälp. Antagande om en negativ koppling hindrar forskare och professionella från att se ett alternativt "positivt" samband. Den tragiska ironin i detta är att när vissa kvinnor berättar att de själva varit utsatta för övergrepp kan det påverka så att de bedöms som mindre trovärdiga.

Det andra påståendet om upprepningstvång är ännu märkligare. Våldigt få kvinnor inleder relationer i vetskap om att deras manliga partner har begått övergrepp mot barn. Det är blivande arbetsgivare som har juridiska rättigheter till information om sexualförbrytare, inte potentiella sexuella partners. Eftersom ingen medicinsk forskning ännu har utvecklat något sätt att skilja förövare från icke-förövare bland män, hur är det tänkt att kvinnor lyckas med detta? Om kliniker/forskare verkligen tror att kvin-

nor har "antenn för att upptäcka förövare", varför finns det inga studier för att undersöka hur de gör det?

Om det finns ett "val" här så görs det av män. Vi vet att vissa erfarna förövare medvetet riktar sig till ensamstående mödrar. Om vi lyssnade på vad kvinnor har att säga skulle vi också veta att vissa män som ges information om en kvinnas egna erfarenheter av övergrepp, eller att hennes barn har blivit utsatt av en annan man, använder det som "tillstånd" att agera likadant.

Att se hur medvetet förövarna agerar är obehagligt (*Conte et al, 1989*), det är mycket bekvämare att tro att förövare och/eller deras partners bara uppprepar vad de lärt sig i barndomen. Idén om "upprepningstvång" är ett om-tuggande av gamla teorier: förövare förvandlas till offer och mödrar får skulden.

Hur teorin är tänkt att förklara övergrepp utanför familjen (eller att fler barn utsatts av vuxna de känner utanför familjen än av familjemedlemmar) har det ännu inte skrivits något om.

PSYKOLOGISK FÖRUTBESTÄMDHET

Teorin om "upprepningstvång" baserar sig på en psykologisk förutbestämthet: erfarenhet A leder till beteende B med ett minimum av valfrihet eller möjlighet att själv påverka sina handlingar.

Förutom att teorin erbjuder förövare total frihet att slippa ansvar för sina handlingar, osynliggör den även de tusentals överlevande som, till följd av sina egna erfarenheter, väljer att aldrig utsatta barn på samma sätt, och gör till och med dem och deras val logiskt omöjliga. Denna teori är en skymf mot de

otaliga kvinnor vars modiga och passionerade vittnesmål gjorde sexuella övergrepp i barndomen till en politisk fråga.

Teorin förvandlar också stöd till barn till rena parodin, eftersom målet blir att förhindra att de "upprepar cykeln" snarare än att göra det möjligt för dem att hantera följderna av att de har blivit offer för övergrepp. Ytterligare en effekt av teorin är övergången från att prata om det sexualiserade beteende som vissa barn som har utsatts för övergrepp uppvisar som ett sätt att "agera ut" till att istället definiera

barn så små som tre och fyra år gamla som "förövare".

Genom antaganden om denna förutbestämthet om följderna av övergrepp ger vi upp alla försök att besvara den viktigaste frågan av alla: vad är det som avgör hur barn respektive vuxna uppfattar, agerar i förhållande till och upplever övergrepp i barndomen?

Det är denna psykologiska förutbestämthet som kopplar "upprepningstvång" till uppfattningen att följderna av sexuella övergrepp i alla avseenden och för alltid är helt förödande; att överlevare bara kan räddas från en skrämmande framtid genom intensiv terapi. Dock visar studier som använder urval från större befolkningsgrupper än vuxna eller barn i terapi många olika följor för offren, från de som upplever extrem ångest till andra som visar reaktioner som passerar som "normala" i sammanhanget.

Ifrågasättandet av teorin om upprepningstvång innebär inte att det inte skulle finnas några exempel där upplevelser av övergrepp förekommer i flera generationer, eller att vissa individer väljer att hantera tidigare lidanden genom att tillföra smärta på andra. Men de negativa följderna av denna "idé" drabbar främst överlevarna, både barn och vuxna, och dessa följor är omfattande, men tas sällan upp. Det är nu

vanligt att vuxna (både kvinnor och män) som har blivit utsatta i barndomen tror att barn inte är trygga i deras sällskap, att de oundvikligen kommer att utsätta barn för övergrepp. Enligt min erfarenhet har ingen av dessa kvinnor, när de har uppmanats att känna efter, känt en önskan att sexuellt utnyttja barn. Deras övertygelse om att det skulle ske, kommer uteslutande från att teorin om upprepningstvång spritts via offentliga institutioner.

Vissa vuxna överlevare inser mycket väl de skadliga konsekvenser denna förklaringsmodell får, något som dessa exempel från ett forskningsprojekt jag är deltar i illustrerar:

"Min mamma utsattes av män utanför sin familj – hon har varken utsatt mig eller min bror. Jag känner många människor, både kvinnor och män, som har utsatts för övergrepp, en del både allvarligt och långvarigt. De har inte blivit förövare. Jag är mycket skeptisk till denna teori. Majoriteten av offren är kvinnor, majoriteten av förövarna är män. Var finns då alla kvinnor som skulle vara förövare?"

"Jag håller inte med – jag har inte börjat tafs på treåringar och känner inte någon önskan att göra det. Det är en ursäkt för att undvika de avgörande frågorna om övergrepp. En män-

niska har valet att INTE begå övergrepp. Många män fortsätter att begå övergrepp och använder detta som en ursäkt."

"Det bekräftar allt som offer för övergrepp redan tror om sig själva. Det erbjuder inget hopp om läkning, ... det förnekar oss möjligheten att överleva. Det tillåter 'experter' att se på förövare som galningar, dåliga, sorgliga stackare, sexuellt avvikande, snarare än att granska sig själva. ... Det tar bort allt ansvar från förövarna."

Varför har "upprepningstvång" blivit en så allmänt accepterad förklaring, när bevisen är så svaga och konsekvenserna för barn och vuxna överlevare är så negativa?

På en nivå är det ett enkelt och lättillgängligt koncept. Genom att erbjuda en "logisk" förklaring framställs sexualiserat våld mot barn som ett inlärt beteende, som om det var samma sak som att lära sig en barnvisa. Men bortsett från det grundläggande faktumet att det att utsätta andra för övergrepp är en helt annan

sorts handling än vad det är att bli utsatt, så är dessutom alltid en tankeprocess och ett beslutsfattande inblandat innan vi väljer att agera på ett liknande eller helt annorlunda sätt jämfört med vad vi tidigare har varit vittne till eller upplevt. Mycket av den kunskap som har utvecklats om förövare under de senaste tio åren visar tvärtom att de betar sig medvetet och strategiskt när det gäller att lura barn.

Men så kraftfull är denna "idé" att även forskare som inser att de flesta inte alls "upprepar" beteendet ändå hänvisar till detta fenomen som att "bryta cykeln". Vi måste fråga oss varför denna uppfattning har etablerat sig så starkt inom offentligt och professionellt tänkande. Det viktiga är ju att det utesluter mer utmanande förklaringar – de som ifrågasätter maktförhållandena mellan män och kvinnor, vuxna och barn. Att "bryta cykeln" är ett mycket enklare och tryggare mål att diskutera än att förändra strukturer för sociala relationer.

Det viktiga är att det utesluter mer utmanande förklaringar – de som ifrågasätter maktförhållandena mellan män och kvinnor, vuxna och barn. Att "bryta cykeln" är ett mycket enklare och tryggare mål att diskutera än att förändra strukturer för sociala relationer.

NÅGRA VIKTIGA SAMBAND

Det finns två sammanhang där begreppet "pedofili" används. Det ena lyfter *skillnad* för att skydda "normala" män (se diskussionen här ovanför). Den andra använder skillnad för att motivera och legitimera övergrepp.

Modellen om "sexuell frihet" framställs ofta som en alternativ och radikal metod. Den baseras på en övertygelse om att alla lagar om sexuellt beteende – utom då tydligt våld eller tvång används – är ett intrång i individens frihet och integritet, och därmed en form av påtvingad social kontroll.

I förhållande till barn och ungdomar har detta hävdats mest uttalat av självdefinierade pedofilgrupper: *PIE (Pedophile Information Exchange)* i Storbritannien och *NAMBLA (North American Man/Boy Love Association)* i USA.

Stödet för det, som medvetet har kallats för "intergenerationellt" sex för att dölja de maktskillnader det handlar om, har under de senaste åren utvidgats till att omfatta några av dem som har försvarat pornografi från feministisk kritik, till exempel Gayle Rubin och Tuppy Owens.

De filosofiska antaganden som

ligger till grund för detta perspektiv är:

- att pedofili är en sexuell läggning, och att pedofiler därmed är en förtryckt minoritet, som andra sexuella minoriteter borde ha en "naturlig" samhörighet med,
- att "intergenerationella" förhållanden inte bara handlar om sex, utan är fördelaktiga och baserar sig på en form av kärlek som är mer ärlig än de flesta familjerelationer,
- att det som ses som sexuella övergrepp varierar mellan olika kulturer, och att sex mellan vuxna och barn anses accepterat i vissa kulturer,
- att barn är sexuella varelser, men att det förnekas och kontrolleras av vuxna,
- att samtyckande sexuella förhållanden är möjliga mellan barn och vuxna.

Kritiker av denna hållning har tagit upp ett antal obekväma frågor kring sådana påståenden, inklusive: att det är en överväldigande majoritet män som argumenterar för denna ståndpunkt, att det alltid är vuxna som argumenterar (om än i förklädda former) för sin rätt att vara sexuella

med barn (vanligtvis pojkar), att sexuell aktivitet prioriteras framför andra rättigheter som barn saknar, till exempel rätten att inte bli slagna eller till sexualundervisning.

Dessutom är det så att barndom (till skillnad från kön, klass, ras och sexualitet) inte bara är en produkt av förtryckande sociala relationer. Den sociala konstruktionen av barndom sätter visserligen barn i en underordnad position i förhållande till vuxna, men tidig barndom innebär i sig en hög grad av beroende av andra, som ingen social förändring kan ta bort. Denna materiella verklighet gör att idén om icke-tvingat samtycke mellan barn och vuxna till sin natur blir problematisk.

De mest talföra anhängarna av den sexuella frihetspositionen lokaliseras tydligt sig inom homo-sexuella och/eller pedofila rörelser (*Sandfort, 1987*), men det finns några heterosexuella grupper som driver liknande argument, i synnerhet sexualiserade familjerelationer. Det mest kända är *Rene Guyon Society*, baserad i USA, vars slogan har varit "*sex before eight or else it's too late*". 1990 uppskattades gruppen ha 5 000 medlemmar, och de har gått ut

offentligt för att främja "*kid porn*"** (O'Grady, 1992).

Det har också börjat framkomma bevis för att ett antal av de "nya religiösa rörelserna" (ofta kallade "sektor") uppmuntrar till sex mellan vuxna och barn inom gruppen, och det finns mycket av det som för närvarande är känt som pekar mot att detta främst är heterosexuellt och följer den patriarkala traditionen att privilegiera manliga ledares sexuella tillgång till flickor.

Bägge sätten att använda begreppet pedofili, liksom teorin om "upprepningsång", omöjliggör feministisk analys. De har alla, på olika sätt, funktionen att ursäktas eller rättfärdiga förövare och de erbjuder en extremt begränsad bas för att arbeta mot barns rätt till liv fritt från övergrepp. Det hysteriska svaret i vissa medier om den nyligen publicerade rapporten om sexuell exploatering av barn (*Kelly et al 1996*) illustrerar tydligt vikten av att bibehålla vårt perspektiv och utmana för-

Bägge sätten att använda begreppet pedofili, liksom teorin om "upprepningsång", omöjliggör feministisk analys.

---

* "*sex före åtta år, annars är det för sent*".

** en bagatelliserande omskrivning för child pornography/barnpornografi.

hållningssätt som vägrar namnge män och manlig makt. Det som vissa manliga radio- och tidningsjournalister ryggade tillbaka inför var inte kraven på att ta sexuella övergrepp på allvar, utan hur lugnt vi ifrågasatte skillnaden mellan "pedofiler" och andra män.

Att notera vad som provocerar fram motstånd mot feministisk analys har alltid varit en viktig

riktlinje för mig för att få veta att vi håller på med något viktigt. Pratet om "pedofiler" och "upprepningsång" visar på en typ av motstånd mot feministisk analys som måste utmanas *nu*.

Liz Kelly

KVINNOFRONTEN

...feministisk, aktivistisk, envis och irriterande...

KVINNOFRONTEN är en partipolitiskt oberoende aktivistisk kvinnoorganisation, som bildades 1977.

Vi arbetar mot allt förtryck av tjejer och kvinnor utifrån vår plattform med konkreta krav i olika frågor.

Kvinnofronten har både lokala grupper, som bygger på var medlemmarna bor, och arbetsgrupper, som samarbetar över hela landet omkring särskilda ämnen.

På somrarna ordnar vi sommarläger där medlemmar och intresserade från hela landet deltar. Det blir ett peppande sätt att mötas, utbyta erfarenheter och inspirera varandra, där vi varvar föreläsningar, diskussioner och andra aktiviteter. Vi har också ett väldigt populärt

nyhetsbrev för medlemmar: *Ordet är ditt, syster!*

Kvinnofronten vill vara en platt organisation, där alla medlemmar kan påverka. Därför har vi ingen styrelse, utan har delat upp allt organisatoriskt arbete på olika centrala grupper.

Vi arbetar utåtriktat med aktivism och folkupplysning, men också med parlamentariskt arbete, som remissvar till statliga utredningar i ämnen som rör tjejer och kvinnor.

Grunden för Kvinnofronten är det kollektiva arbetet, där vi kan peppa varandra, utveckla vår gemensamma analys och arbeta tillsammans med konkreta feministiska krav i viktiga frågor.

*Systerskap ger styrka
- kom med i Kvinnofronten!*

1996

PROBLEMATISKA BEGREPP:
PEDOFILER OCH
UPPREPNINGSTVÅNG

Det fjärde häftet i Kvinnofrontens serie av *Historiska feministiska texter i nytgåva* är den brittiska feministen och forskaren i sexuellt våld **Liz Kellys** artikel om sådana patriarkala ord och begrepp som återkommande slingrar sig in även i feministiska diskussioner.

Om vi inte genomsöker sådana uttryck riskerar vi att osynliggöra den kunskap och de erfarenheter som våra feministiska förmödrar byggt – och att istället för feministisk analys sprida vidare en patriarkal tolkning av världen.

Därför är vi glada att kunna ge ut denna feministiska analys i nytgåva.

EN BROSCHYR FRÅN KVINNOFRONTEN

ISBN 978-91-985203-2-3